

EWA DĄBROWSKA* – KRAKÓW

NOWOCZESNA ORGANIZACJA BIBLIOTEKI AKADEMICKIEJ NA PRZYKŁADZIE BIBLIOTEKI UNIWERSYTETU WILEŃSKIEGO

Nowoczesność to cecha, do której biblioteki dążą lub którą podtrzymują poprzez stałą obserwację i analizę środowiska wewnętrznego i zewnętrznego, nowych technologii, trendów naukowych, kulturowych, społecznych, by się do nich dostosowywać, zaspokajając zmieniające się potrzeby użytkowników, a nawet je przewidywać i uprzedzać. Nowoczesna, a więc, według najprostszej definicji¹, właściwa nowym czasom biblioteka, diametralnie zmieniła swoje funkcjonowanie, na co najmocniej wpłynął rozwój technologii informacyjnych. Według niektórych zapowiadało to koniec biblioteki, przynajmniej w jej postaci fizycznej. Dziś jednak można mówić o renesansie bibliotek, co przejawia się w powstawaniu nowych gmachów i przekształcaniach w starych. Biblioteka stała się nie tylko miejscem przechowywania i udostępniania zasobów informacyjnych, ale też miejscem interakcji społecznych: kontaktów koleżeńskich, wspólnego uczenia się, wymiany poglądów, oraz osobistych doświadczeń i przeżyć emocjonalnych². Mówi się wręcz o zatoczeniu kręgu i powrotu do idei Biblioteki Aleksandryjskiej³. Obecnie podkreśla się konieczność zapewnienia użytkownikom bibliotek odpowiedniej, niesformalizowanej przestrzeni do kontaktów koleżeńskich i uczenia się w grupie⁴. Dalej idzie w swych propozycjach Scott Bennett, proponując

* Ewa Dąbrowska – mgr bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, kustosz dyplomowany w Bibliotece Jagiellońskiej, e-mail: ewa.dabrowska@uj.edu.pl

¹ *Słownik Języka Polskiego PWN*, L-P, red. nauk. M. Szymczak, Warszawa 1998, s. 378.

² C.H. Rasmussen, H. Jochumsen, *The Fall and Rise of the Physical Library*, in: *14th Annual BOBCATSS Symposium*, eprints.rclis.org/12925/1/40.pdf (dostęp: 20.01.2016).

³ D. Pawelec, J. Witek, M. Smyła i in., *Projekt „Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademska” wobec trendów i norm w budownictwie bibliotecznym*, „Biuletyn EBIB”, 103 (2009) http://www.ebib.info/2010/103/a.php?pawelec_in (dostęp: 20.01.2016).

⁴ T. Sens, *Twelve Keys to Library Design. Improving the Academic Experience*, „Library Journal”, 134 (2009) iss. 9, s. 34, http://search.proquest.com/docview/196805153_fulltext/7A-F2075510EE43CCPQ/24?accountid=11664 (dostęp: 19.02.2016).

nowy paradygmat w projektowaniu przestrzeni bibliotecznej, oparty nie na użytkowniku ani na książce, ale na procesie uczenia się. Podczas projektowania budynku w centrum uwagi pozostaje osoba ucząca się i jej potrzeby, co jest po części powrotem do pierwotnego paradygmatu, skupionego na czytelniku. Różnica polega na tym, że informacja, kiedyś deficytowa – dziś występuje w nadmiarze, i to raczej w przestrzeni wirtualnej, niż fizycznej. Według tej wizji należy postrzegać bibliotekę jako instytucję uczenia się, czytelnika jako osobę uczącą się, a nie konsumenta, a sami bibliotekarze powinni myśleć o sobie jako o edukatorach, a nie usługodawcach. Rozwój technologii informacyjnej wpłynął na przesunięcie zasobów bibliotecznych z przestrzeni fizycznej do przestrzeni wirtualnej, potrzeba więc również dobrze wyposażonego zaplecza i pomocy w opanowaniu tej technologii przez studentów i wykładowców. Takie podejście wpływa na sposób organizowania przestrzeni bibliotecznej⁵.

Temat nowoczesnego działania i nowoczesnej organizacji polskich bibliotek był już wielokrotnie przedmiotem różnych artykułów i wystąpień konferencyjnych⁶. Zwykle wiąże się z budową nowego gmachu bibliotecznego, choć już zauważono, że nowoczesny budynek nie gwarantuje nowoczesności działania danej biblioteki, tak samo jak działanie biblioteki w starym gmachu nie oznacza, że nie jest ona nowoczesna.

Jak podkreśla Krzysztof Migoń w swojej pracy na temat nowoczesności w starej instytucji⁷, nie decyduje o niej charakter zbiorów bibliotecznych, lecz ich organizacja, dostępność i efektywność ich wyszukiwania. Istotnymi kryteriami nowoczesności są warunki pracy bibliotekarzy i czytelników, odpowiednie pomieszczenia i ich wyposażenie, kwalifikacje pracowników, powiązania z krajowymi i międzynarodowymi systemami bibliotecznymi i informacyjnymi, prowadzenie przez bibliotekę prac badawczych i publikowanie ich wyników. Biblioteka musi być przyjazna użytkownikowi, jasno określić swoje miejsce w środowisku, w którym działa i w sposób satysfakcjonujący odpowiadać na jego potrzeby. Musi też odznaczać się funkcjonalną harmonią wszystkich swoich składników i procesów.

Nie jest łatwo sprostać takim wymaganiom działając w starym gmachu, budowanym według dawnych zasad funkcjonowania bibliotek, a czasami przysto-

⁵ S. Bennett, *Libraries and Learning. A History of Paradigm Change*, „Libraries and the Academy”, 9 (2009) No. 2, s. 181-194. <http://search.proquest.com/docview/216166672/fulltextPDF/5A-0A67B3F81E4623PQ/2?accountid=11664> (dostęp: 15.01.2016).

⁶ Przytoczmy dla przykładu: D. Grygowski, *Funkcja nowoczesnej biblioteki w społeczeństwie wiedzy*, w: *Nowoczesna biblioteka. Materiały z ogólnopolskiej, przedjazdowej konferencji Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Konstancin-Jeziorna, 29-30 maja 2009*, Warszawa 2009, s. 9-20; H. Hollender, *Tezy o architekturze bibliotek*, „Biuletyn EBIB”, 103 (2009), <http://www.ebib.pl/2009/103/a.php?hollender> (dostęp: 15.01.2016); D. Konieczna, *Nowa przestrzeń biblioteczna miejscem aktywności użytkowników i pracowników uczelni*, w: *Stare i nowe w bibliotece : współpraca czy konkurencja*, red. M. Wrocławska, J. Jerzyk-Wojtecka, Łódź 2010, s. 101-112.

⁷ K. Migoń, *Nowoczesność w starej instytucji: kryteria, potrzeby i możliwości*, w: *Stare i nowe w bibliotece. Współpraca czy konkurencja. Konferencja Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego*, Materiały konferencyjne, red. M. Wrocławska, J. Jerzyk-Wojtecka, Łódź 2010, s. 7-14.

sowanym tylko do bibliotecznych celów. Tym niemniej biblioteki mieszczące się w starych, historycznych budynkach próbują tego dokonać, zmagając się z licznymi ograniczeniami. Można tu przytoczyć przykład Biblioteki Uniwersytetu Adama Mickiewicza, która planowała budowę centralnej biblioteki „Science” w kampusie, w starym budynku zamierzając utworzyć centralną biblioteką humanistyczną. Choć tego pomysłu nie udało się zrealizować, to biblioteka ta jednak unowocześniła swoje funkcjonowanie, przeorganizowując się w obrębie dotychczas posiadanych lokali, w miarę możliwości finansowych⁸.

Przykładem historycznej biblioteki, która z powodzeniem dotrzymuje kroku nowym czasom, jest Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego. Otwarcie w 2013 roku nowego, drugiego budynku bibliotecznego na nowym kampusie było ukoronowaniem procesu modernizacji tej instytucji, który rozpoczął się wiele lat przed przystąpieniem do budowy.

Artykuł przedstawia organizację i funkcjonowanie tej biblioteki, jako przykład „dobrej praktyki”, na podstawie informacji zebranych przez autorkę podczas tygodniowego stażu, sprawozdań rocznych biblioteki, biuletynu wydanego z okazji otwarcia nowego gmachu oraz informacji dostępnych na portalu bibliotecznym⁹.

Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego sięga swoją historią XVI wieku. Ma swoje początki w bibliotece kolegium jezuickiego w Wilnie, która powstała w 1570 roku ze zbiorów króla Zygmunta Augusta oraz z darów biskupów i szlachty litewskiej. Od 1579 roku funkcjonowała jako Biblioteka Akademii Wileńskiej, a w kolejnych stuleciach towarzyszyła tej uczelni podczas jej przekształceń. Jej zbiory były wielokrotnie rozpraszane i na nowo tworzone¹⁰. Na koniec 2014 roku miała w swoich zbiorach ponad 5.300.000 jednostek. Prawie 600.000 z tego to zbiory specjalne, w tym wiele bezcennych starodruków, atlasów, grafik, nut, rękopisów. Posiada kolekcję kartograficzną Joachima Lelewela oraz wiele innych kolekcji ważnych osób z kręgów litewskiej nauki i kultury. W wolnym dostępie czytelnicy mogą korzystać z ponad 400.000 dzieł. Dla użytkowników przygotowano 1688 miejsc pracy oraz 285 stanowisk komputerowych. Liczba zarejestrowanych użytkowników wynosi ponad 34.000 osób, a zatrudnionych jest w niej 237 osób.

Filozofia Biblioteki

Biblioteka w swoim działaniu kieruje się filozofią, podaną do publicznej wiadomości na portalu bibliotecznym. U jej podstaw leży misja Uniwersytetu Wileńskiego, której celem jest stworzenie przyjaznego środowiska wspierającego

⁸ A. Jazdon, *Nowoczesne zarządzanie w starych murach*, w: *Stare i nowe w bibliotece: współpraca czy konkurencja*, red. M. Wrocławska, J. Jerzyk-Wojtecka, Łódź 2010, s. 89-100; A. Spaleński, H. Olszewska, *Nowoczesna biblioteka w starym budynku: możliwości zmian i ograniczenia*, w: *Biblioteka otwarta na zmiany. Ogólnopolska konferencja Naukowa Olsztyn 20-22 września 2010 r. Materiały konferencyjne*, red. D. Konieczna, Olsztyn 2011, s. 65-74.

⁹ „Vilnius University Library: Annual Report 2013”, 2014 ; „Vilnius University Library: Annual Report 2014”, 2015; V. Grigas i in., *Vilnius University Library SCIC: National Open Access Scholarly Communication and Information Centre*, [Vilnius 2013].

¹⁰ B. Bieńkowska przy współpracy E. Maruszak, *Książka na przestrzeni dziejów*, Warszawa 2005, s. 344-345.

studia, badania i kształcenie kulturowe. Jest to zgodne z logicznym założeniem, że misja biblioteki akademickiej musi wynikać z misji uczelni¹¹, a nawet, zgodnie z tezą Scotta Bennetta, misję macierzystej uczelni należy przyjmować za własną, a nie tylko ją wspierać¹².

Realizacji tej misji służą podstawowe dla biblioteki wartości, którymi są: tradycja, odpowiedzialność, partnerstwa, otwartość i dynamizm. Tradycja odnosi się do dziedzictwa kulturowego biblioteki i uniwersytetu. Do tradycji biblioteki należy więc promowanie uniwersytetu, duma z przechowywanego tu dziedzictwa kulturowego, jego ochrona i udostępnianie oraz wprowadzanie innowacji na bazie doświadczeń poprzednich pokoleń. Odpowiedzialność wyraża postawę pracowników tej instytucji: profesjonalizm, stały osobisty i zawodowy rozwój, wywiązywanie się z zobowiązań i godne reprezentowanie biblioteki. Partnerstwo odnosi się zarówno do stosunków pomiędzy pracownikami, jak i pomiędzy nimi a użytkownikami i otoczeniem. Jest ono oparte na szacunku i zaufaniu, cechuje je dążenie do rozwoju współpracy między nauką, edukacją i biznesem oraz dzielenie się doświadczeniem i wiedzą w dążeniu do osiągania własnych celów. Otwartość to wolność wyrażania postaw, myśli i pomysłów, tworzenie otwartego środowiska dla studiów, badań, pracy i komunikacji oraz działania oparte na przejrzystych interakcjach z innymi. Dynamizm wyraża się w przewidywaniu i zaspokajaniu zmieniających się potrzeb użytkowników, a nawet przekraczanie ich oczekiwań, wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań i elastyczności w pracy Biblioteki, kreatywne i efektywne podejmowanie decyzji.

Filozofia Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego wskazuje wyraźnie, że w centrum jej zainteresowania są ludzie: użytkownicy i pracownicy biblioteki, a jej działania są ukierunkowane na środowisko, w którym funkcjonuje. Nie odwołuje się do zbiorów i zasobów informacyjnych, ale do swoich powinności i odpowiedzialności zarówno wobec tych, którym służy, jak i tych, przy pomocy których wypełnia swe zadania.

Przestrzenie i wyposażenie biblioteki

Na system informacyjno-biblioteczny Uniwersytetu Wileńskiego składa się Biblioteka Główna, Centrum Komunikacji i Informacji Naukowej (dalej: CKiIN), oraz 11 bibliotek wydziałowych i instytutowych. Biblioteka Główna i CKiIN to właściwie dwie części jednej całości. Zbiory i usługi w budynku położonym w centrum starego miasta odpowiadają potrzebom studentom i naukowcom nauk humanistycznych, a w budynku na nowym kampusie - nauk ścisłych, przyrodniczych, ekonomicznych, prawniczych i technicznych. Część oddziałów biblioteki ma pracowników zarówno w nowym, jak i starym gmachu i nie dotyczy to wyłącznie osób zajmujących się obsługą czytelników.

Biblioteka Główna zajmuje kilka pięter budynku położonego w starym kompleksie uniwersyteckich zabudowań. Jest to pojezuicki gmach, przystosowany do

¹¹ L. Derfert-Wolf, *Strategie rozwoju biblioteki*, w: „EBIB: Materiały konferencyjne”, 1 (2001), <http://www.ebib.pl/publikacje/matkonf/atr/derfert.html> (dostęp: 20.02.2016).

¹² Bennett, *Libraries and Learning*, s. 193.

potrzeb biblioteki, kilka lat temu wyremontowany i zmodernizowany. Pomieszczenia biblioteczne rozłożone są na kilku piętrach trzech skrzydeł, co nie jest zbyt wygodne dla użytkowników. Włożono jednak wiele wysiłku, by w takich warunkach stworzyć atrakcyjne miejsce dla czytelników, jeśli idzie o warunki korzystania ze zbiorów. Zaletą tego gmachu jest duża liczba i przestronność pomieszczeń. Kręte klatki schodowe, obszerne, sklepione korytarze i sale czytelników z elementami historycznego wystroju tworzą klimat tego miejsca, z którym biblioteka jest związana od początków swojego istnienia.



Fot. 1. Biblioteka Główna (stary gmach). Fot. Ewa Dąbrowska.

Drugi gmach biblioteczny – Centrum Komunikacji i Informacji Naukowej, został oddany do użytku w lutym 2013 roku. Jest to pierwsza na Litwie biblioteka otwarta 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu. Budowa była sfinansowana w 85% z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a 15% pochodziło z budżetu państwa (cały koszt budowy wyniósł 100 mln litów, czyli ok. 29 mln euro).

Idea powstania nowego gmachu biblioteki pojawiła się już w latach 70. XX wieku, gdy projektowano kampus uniwersytecki w Dolinie Świt, ale brakło wówczas na to pieniędzy. Pomysł ten powrócił w czasie świętowania tysiąclecia Litwy w 2009 roku. Pierwotnie ograniczono się do przebudowy starego gmachu, a rekonstrukcja starej biblioteki została określona jako arcydzieło. Gdy na szczeblu państwowym zapadła decyzja o utworzeniu w Wilnie specjalnej strefy integrującej naukę i biznes, zaczęto od budowy nowej biblioteki, której zadaniem jest wspieranie rozwoju innowacyjnej ekonomii w oparciu o badania naukowe. Następnym przewidywanym etapem to budowa dwóch ośrodków naukowych, zajmujących się naukami ścisłymi i technicznymi oraz przyrodniczymi.

Przygotowując się do projektowania gmachu, władze uniwersyteckie oraz dyrektor biblioteki, Irena Kriviene, wraz z grupą współpracowników, przeanalizowali rozwiązania technologiczne i architektoniczne, zastosowane w najnowo-

cześniejszych centrach informacji. Choć wśród profesury uniwersytetu pojawiały się wątpliwości, czy w dobie informacji dostępnej elektronicznie potrzebna jest biblioteka, przeważała wizja powstania funkcjonalnego i zarazem estetycznego środowiska służącego nauce i edukacji, w którym książka i nowoczesne technologie razem służą uczelni i całemu społeczeństwu. Jak zauważył rektor prof. Juras Banys, najlepsze uniwersytety mają najlepsze biblioteki, a udoskonalenie biblioteki poprawia pozycję uniwersytetu.



Fot. 2. Centrum Komunikacji i Informacji Naukowej (Mokslinés komunikacijos ir informacijos centras). Fot. Ewa Dąbrowska.

Powstanie CKiIN zmieniło charakter środowiska informacyjnego społeczności akademickiej. Wsuwano analogie między tym wydarzeniem a Teorią Wielkiego Wybuchu¹³, a rok 2013 został nazwany rokiem Bing Bang. Podkreśla się, że oba gmachy tworzą jedną bibliotekę, co wyrażane jest hasłem „1+1=1”.

Otwarcie nowej biblioteki spotkało się z wielkim zainteresowaniem społeczności nie tylko uniwersyteckiej. Zauważono znaczny wzrost liczby użytkowników, a liczba odwiedzin w całej bibliotece (starej i nowej) w 2013 roku przekroczyła milion, po raz pierwszy w historii tej biblioteki uniwersyteckiej. Nie było to chwilowe zainteresowanie nowością, o czym świadczą statystyki z 2014 roku, w którym zanotowano ponad 1.180.000 odwiedzin. Projekt tego budynku, autorstwa Rolandasa Palekasa, uzyskał prestiżową nagrodę w dziedzinie architektury i urbanistyki, a sama biblioteka została uhonorowana przez studencki samorząd tytułem „Przyjaciela studentów”.

Oba gmachy oferują użytkownikom liczne kolekcje tematyczne w wolnym dostępie oraz specjalne czytelnie, przystosowane do udostępniania różnych rodzajów zbiorów – 15 w starym, a 8 w nowym budynku. W Bibliotece Głównej

¹³ Model ewolucji wszechświata zakładający rozszerzanie się przestrzeni i wylanianie się materii i energii z jednego nieskończonego małego punktu.

mieści się również zbiór wybitnych dzieł literackich w Czytelnim im. Czesława Miłosza, a w CKiIN czytelnia rozrywkowa z beletrystyką w różnych językach, poradnikami, literaturą popularno-naukową i grami planszowymi. W tym ostatnim znajduje się również samoobsługowy magazyn skryptów i podręczników, kabiny pracy indywidualnej i miejsca pracy grupowej, laboratoria komputerowe i miejsca pracy dla czytelników z małymi dziećmi, z wydzieloną przestrzenią do zabawy. Są też sale seminaryjne i duża sala konferencyjna.

W wydzielonych pomieszczeniach (tzw. Copy Room), w obu gmachach do użytku czytelników postawiono różnorodny sprzęt do kopiowania.

Zadbano również o przestrzeń wystawienniczą. Na parterze Biblioteki Głównej mieści się Sala Franciszka Smuglewicza, w której odbywają się wystawy cennych, historycznych obiektów ze zbiorów biblioteki, a także konferencje i ważne spotkania. Liczne wystawy urządzone są również w otwartych przestrzeniach CKiIN oraz w szerokich korytarzach starego budynku. Stała wystawa narzędzi astronomicznych i innych historycznych pamiątek znajduje się w Białej Sali, czytelni lingwistycznej urządzonej w byłym obserwatorium astronomicznym.



Fot. 3. Sala Franciszka Smuglewicza. Fot. Ewa Dąbrowska.

Biblioteka zapewnia także swoim użytkownikom przestrzeń dla odpoczynku, spotkań i swobodnych rozmów. W starym gmachu, oprócz kącika zaopatrzonego w automaty z napojami i przekąskami, znajduje się pomieszczenie socjalne ze sprzętem kuchennym, pozwalającym na sporządzenie gorącego napoju czy podgrzanie własnej potrawy, a w kawiarni w nowym budynku można skorzystać z kuchenki mikrofalowej. Wydzielono liczne strefy cichej i głośnej rekreacji. W wielu miejscach stoją fotele, ławki i krzesła, a nawet kanapy, na których można odpocząć na leżącym. W hallu nowego gmachu umieszczono rząd stolików z ponad sześćdziesięcioma miejscami do swobodnych spotkań i rozmów.

Oba biblioteczne gmachy są bogato zaopatrzone w sprzęt komputerowy wraz ze specjalistycznym oprogramowaniem oraz wiele innych urządzeń technicznych.

Na bibliotecznych komputerach użytkownicy mogą korzystać ze specjalistycznego oprogramowania PSS (Statistical Package for the Social Sciences). W nowym budynku urządzono laboratoria komputerowe, z drukarką 3D i z komputerami wyposażonymi w specjalistyczne oprogramowania: AutoCAD, CS6 Adobe Design Std 6, Matlab, Maple 16 Academic, SolidWorks, Origin Pro 8.6, Sony Vegas Movie Studio HD Platinum 11 Suite (do edycji i tworzenia filmów wideo). Na życzenie udostępniane są aparaty fotograficzne i kamery wideo. Sale seminaryjne wyposażono w komputery i tablice interaktywne, a sala konferencyjna ma kabinę do tłumaczeń symultanicznych oraz sprzęt techniczny do obsługi konferencji. Biblioteka oferuje ponadto dla niewidomych i słabowidzących drukarkę w Braille'u oraz elektroniczne narzędzia powiększające. Czytelnicy mają też do dyspozycji skanery, kserokopiarki, drukarki i bindownice. Korzystanie z tego sprzętu jest w większości bezpłatne, w niektórych tylko wypadkach należy pokryć koszty użytych materiałów. Czytelnicy podczas wizyty w bibliotece mogą przechowywać swoje materiały w zaopatrzonych w kółka małych szafkach, z którymi poruszają się po terenie biblioteki. Część stołów dla czytelników ma regulowaną wysokość blatów.

Przez Internet można rezerwować będące do dyspozycji pracowników i studentów uczelni kabiny pracy indywidualnej i kilkuosobowe sale pracy grupowej, a także miejsca pracy w otwartych salach. Za opłatą, symboliczną dla środowiska uczelni, wynająć można sale seminaryjne i salę konferencyjną.

Usługi

Biblioteka Główna czynna jest od poniedziałku do soboty, natomiast CKiIN czynne jest przez dwadzieścia cztery godziny na dobę przez siedem dni w tygodniu. W nowym gmachu od godziny dziewiętej do osiemnastej dyżurują bibliotekarze dziedzinowi, nocą w całym gmachu jest tylko jeden bibliotekarz w punkcie informacyjnym oraz jedna osoba z ochrony. Aby nocą korzystać z biblioteki, należy mieć aktywną kartę biblioteczną. W godzinach nocnych największy ruch jest między dwudziestą pierwszą a północą, kiedy przychodzi do 270 użytkowników. Największa liczba korzystających, jaką zanotowano między północą a trzecią, to 170 osób, między trzecią a szóstą 90 osób, a najmniej chętnych do korzystania z biblioteki pojawia się między szóstą a dziewiątą – do 40 osób¹⁴.

Biblioteka jest ukierunkowana na samoobsługę użytkowników, a komunikacja i usługi są realizowane w dużej części zdalnie. Dostęp do nich jest możliwy poprzez portal biblioteczny lub przez interaktywny przewodnik, zainstalowany również m.in. na info kioskach - elektronicznych punktach informacyjnych. Przewodnik ten oferuje interaktywne mapy biblioteki oraz wirtualny spacer po jej pomieszczeniach, daje dostęp do katalogu elektronicznego oraz zeskanowanego, pozwala na zarządzanie swoim kontem bibliotecznym, można za jego pomocą zarezerwować miejsca pracy, zasilić swoje konto funduszami na pokrywanie opłat za niektóre usługi, a także przejść do portalu bibliotecznego.

¹⁴ Dane z 2014 roku.

Portal biblioteczny jest zaprojektowany w bardzo prosty sposób. Na pierwszym planie umieszczone są ważne dla użytkowników bieżące informacje oraz pole do przeszukiwania strony internetowej biblioteki, jej katalogu oraz biblioteki cyfrowej. Po przewinięciu ekranu widoczne są ikonki kierujące do najbardziej istotnych dla użytkowników obszarów: komunikacji naukowej, zasobów cyfrowych, rezerwacji miejsc pracy, deponowania w repozytorium, kontaktu z bibliotekarzami i innych. U góry ekranu z kolei umieszczono tylko trzy zakładki: *O bibliotece*, *Badania i studia* oraz *Dziedzictwo kulturowe*. Nie będziemy tu omawiać dokładnie zawartości każdej z tych zakładek, skupmy się na tym, do czego daje dostęp rozwijane menu zakładki *Badania i studia*. W pierwszym rzędzie jest tu przedstawiony szeroki zakres zagadnień związanych z korzystaniem z biblioteki wraz z odsyłaczami do odpowiednich serwisów. Następny punkt menu odnosi się do komunikacji naukowej, gdzie zamieszczone są ważne informacje z tego zakresu, odsyłacze do repozytoriów i bibliografii powstających w bibliotece, informacje i kontakt z komórką biblioteczną zajmującą się naukometrią oraz obszernie materiały dotyczące Open Access wraz z odesłaniami do otwartych zasobów. Kolejne punkty opisują czytelnie i inne pomieszczenia biblioteczne, służące użytkownikom, informują o bibliotekarzach dziedzinowych, płatnych usługach i szkoleniach. Jest tu również formularz, umożliwiający kontakt z bibliotekarzem. Uwagę zwraca przejrzystość całego portalu bibliotecznego oraz możliwość dostępu do różnych informacji i usług z wielu miejsc portalu, co znacznie ułatwia użytkownikowi dotarcie do pożądaných treści.

Online dostępne są dwa katalogi: katalog komputerowy, prowadzony od 1993 roku, oraz zeskanowany katalog litewskich publikacji odnoszący się do lat wcześniejszych. Książki zagraniczne sprzed 1993 roku można zamawiać z katalogu tradycyjnego, za pośrednictwem bibliotekarza. Książki można wypożyczać samodzielnie z księgozbiorów czytelnicy przy użyciu urządzeń samoobsługowych lub zamawiać z magazynu. Te, które były sprowadzone na podstawie katalogu kartkowego, po ich zwrocie przez czytelnika są katalogowane komputerowo. Nie ma osobnej wypożyczalni, a zamówienia są do odbioru ze wskazanej przy zamówieniu czytelnicy. Nie ma również osobnej wypożyczalni międzybibliotecznej – z usługi tę można skorzystać w dowolnej czytelnicy u dyżurnego bibliotekarza i przez formularz na portalu biblioteki. Książki mają różne terminy wypożyczenia – od jednodniowych po półroczne. Student i pracownik Wileńskiego Uniwersytetu może pożyczyć 99 pozycji (ale tylko po jednym egzemplarzu danego tytułu). Legitymacja studencka i pracownicza VU upoważnia do korzystania z biblioteki bez żadnej dodatkowej rejestracji. Do zwrotu książek służą automaty – wrzutnie, umiejscowione zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz bibliotecznych pomieszczeń. Obecnie samoobsługowo realizowanych jest 80% wypożyczeń i prawie 100% zwrotów. Książki z czytelnicy można samodzielnie przynieść do innej i korzystać z nich tam, gdzie jest to użytkownikowi wygodne. Prolongować można tylko te książki, które mają termin wypożyczenia jeden miesiąc, ale nie da się tego zrobić zdalnie. Należy w tym celu skontaktować się z bibliotekarzem: osobiście, mailowo lub telefonicznie.

Biblioteka daje dostęp do prawie siedemdziesięciu baz danych w subskrypcji, licznych baz w wolnym dostępie oraz zasobów cyfrowych tworzonych na miejscu. Zdigitalizowane zostały cenne obiekty ze zbiorów biblioteki: stare druki, rękopisy, grafiki, mapy, tworzą kilkanaście kolekcji, dając możliwość korzystania z nich w celach naukowych i edukacyjnych. Prowadzona jest także bibliografia pracowników i pełnotekstowe bazy: prac doktorskich, magisterskich i licencjackich. Przez portal biblioteki pracownicy tej uczelni mogą deponować swoje publikacje w Litewskiej Akademickiej Bibliotece Elektronicznej (eLABa). Użytkownicy mogą korzystać z systemu umożliwiającego przeszukiwanie zasobów innych litewskich bibliotek akademickich oraz bazy dającej dostęp do zdigitalizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego litewskich bibliotek, muzeów i archiwów (e-Paveldas).

Konsultacjami i pomocą służą bibliotekarze dziedzinowi, którzy oprócz dyżurów w bibliotece prowadzą własne witryny. Prezentują na nich polecane przez siebie zasoby drukowane i elektroniczne, programy do zarządzania bibliografią, materiały referencyjne i edukacyjne w zakresie umiejętności informacyjnych. Przygotowują oni również kursy on-line i pakiety źródeł z różnych dziedzin. Podejmują też decyzje o zakupach do zbiorów publikacji z dziedzin, którymi się zajmują.

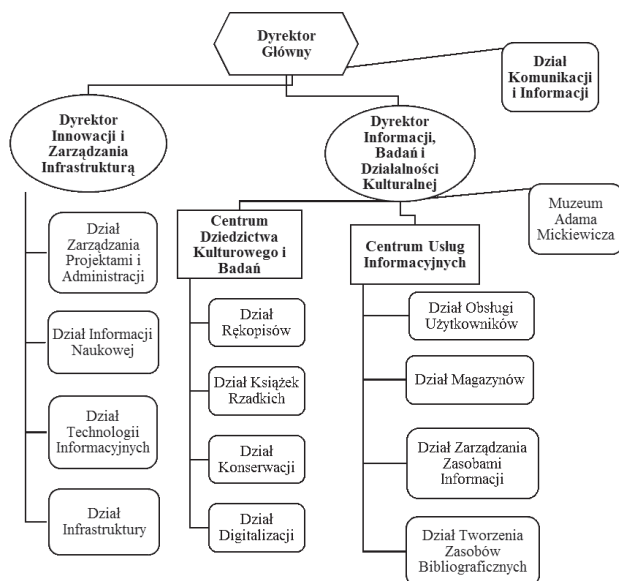
Warto zauważyć, że prenumerata i zakup książek jest organizowany przez Bibliotekę Główną dla całego uniwersytetu. Biblioteki wydziałowe podlegają bibliotece głównej, a książki stanowią jej majątek, choć wydziały partycypują w ponoszonych na zakupy kosztach.

Dla pracowników i studentów uczelni organizowane są szkolenia w zakresie umiejętności związanych ze zdobywaniem informacji, strategii wyszukiwawczych, korzystaniem z zasobów cyfrowych. Oddział Konserwacji oferuje płatne praktyki, prowadzone przez wysoko wykwalifikowanych specjalistów.

Biblioteka prowadzi też stale ilościową analizę publikacji uniwersyteckich na podstawie baz Web of Sciences i Scopus. Co roku na posiedzeniu Senatu Uniwersytetu prezentowana jest liczba czasopism, w których publikowali pracownicy Uniwersytetu oraz liczba ich publikacji. Dla społeczności akademickiej prowadzone są też wykłady *Wprowadzenie do bibliometrii*.

Organizacja pracy

Dyrektora Głównego wspiera dwóch wicedyrektorów. Dyrektorowi ds. Informacji, Badań i Działalności Kulturalnej podlegają dwa duże wydziały: Centrum Usług Informacyjnych oraz Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Badań, a także Muzeum Adama Mickiewicza. Dyrektorowi ds. Innowacji i Zarządzania Infrastrukturą podporządkowane są Działy: Zarządzania Projektami i Administracji, Informacji Naukowej, Technologii Informacyjnych, Infrastruktury. Osobną jednostką jest Dział Komunikacji i Informacji, podległy bezpośrednio Dyrektorowi Naczelnemu.



Rys.nr 1. Schemat struktury organizacyjnej Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego.

Źródło: opracowanie własne.

Nie będziemy tu omawiać poszczególnych komórek biblioteki, przedstawionych natomiast zostanie kilka tylko jednostek, interesujących ze względu na swoje zadania oraz odmienności od praktyki polskich bibliotek akademickich.

Dział Digitalizacji i Dział Konserwacji są częścią Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Badań, co wydaje się logiczne, gdyż zajmują się właśnie w dużej mierze obiektami historycznymi, zabytkowymi. Trudno ocenić bez dokładniejszych badań, jak to wygląda w polskich bibliotekach, gdyż ich witryny internetowe podają wprawdzie struktury organizacyjne, ale zwykle bez schematów i podległości. W Bibliotece Jagiellońskiej np. obowiązki, jakie są realizowane przez wileńskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Badań, leżą w gestii trzech wicedyrektorów.

Zadania realizowane zwykle w polskich bibliotekach akademickich przez oddziały informacji naukowej są tu rozdzielone między dwa działy, podległe różnym dyrektorom resortowym. Dział Tworzenia Zasobów Bibliograficznych, będący częścią Centrum Usług Informacyjnych, nie zajmuje się, jak można by sądzić, katalogowaniem zbiorów, lecz prowadzeniem bibliografii pracowników uczelni oraz bibliografii historii tego uniwersytetu, współpracuje także z innymi bibliotekami w opracowywaniu Narodowej Litewskiej Bibliografii Retrospektywnej. Natomiast Dział Informacji Naukowej, podległy Dyrektorowi Innowacji i Zarządzania Infrastrukturą, zajmuje rozpowszechnianiem informacji naukowej i dostępu do wyników prac badawczych Uniwersytetu Wileńskiego. Analizuje i dostarcza pracownikom naukowym informacji o narzędziach i usługach opartych na technologiach informacyjnych i komunikacyjnych oraz inicjuje i wdraża projekty i usługi odnoszące się do informacji naukowej. Duże zainteresowa-

nie wzbudzają raporty o komunikacji naukowej, publikowane w dziale *Nowości i przegląd najważniejszych wydarzeń* na portalu biblioteki. 29 takich raportów było w 2014 roku wyświetlonych 5.000 razy. Ważne informacje udostępniano także przez Twitter i Google+. Inne informacyjne usługi dla użytkowników realizują bibliotekarze dziedzinowi.

Dział Informacji Naukowej przeprowadza również analizy bibliometryczne publikacji naukowych pracowników Uniwersytetu Wileńskiego, promuje i wdraża Open Access, przeprowadza konsultacje dla naukowców w zakresie komunikacji naukowej.

Interesujący zakres obowiązków ma Dział Komunikacji i Informacji, który zajmuje się nie tylko sprawami public relations i promocją biblioteki, lecz także komunikacją wewnętrzną i zarządzaniem kadrami. Jak wspomniano wyżej, podlega on bezpośrednio dyrektorowi naczelnemu. W ramach komunikacji zewnętrznej przekazuje informacje o działaniach biblioteki do różnych instytucji i do mediów. Wykorzystuje do tego celu także social media: Facebook, Twitter, Flickr, YouTube, blog biblioteczny. Zauważono, że liczba użytkowników mediów społecznościowych wykorzystywanych przez Bibliotekę znacznie wzrosła w ostatnim czasie. Sam blog ma tylu czytelników, co Grenlandia mieszkańców – ok. 57.000. Biblioteka jest obecna także na portalu LinkedIn, który, wychodząc naprzeciw potrzebom rynku, uruchomił strony firmowe. Służą one kształtowaniu wizerunku pracodawcy, pokazują, czym się dana firma zajmuje, kto w niej pracuje i co sobą reprezentuje. Oddział ten koordynuje także przygotowywanie i publikowanie informacji o bibliotece, a do przygotowywania materiałów promocyjnych zatrudniony jest grafik na pół etatu.

Jednym z zadań biblioteki jest także oprowadzanie wycieczek nie tylko po bibliotece, ale i po całym starym kampusie uniwersyteckim, skupionym wokół trzynastu dziedzińców. Koordynacją tych wycieczek, tak jak i stażów czy praktyk w bibliotece, również zajmuje się ten dział.

W ramach komunikacji wewnętrznej prowadzony jest drugi blog, dostępny tylko dla pracowników. Zamieszczane są w nim bieżące informacje o wszelkich wydarzeniach w bibliotece: m.in. o podejmowanych projektach, o wizytach gości i pobycie stażystów, o nowo przyjętych pracownikach, wolontariuszach – wraz z ich zdjęciami, by mogli być rozpoznawani przez stałych pracowników. Wydawane jest także skierowane do pracowników czasopismo on-line „Raketa”, zawierające teksty dyrektora, wywiady, informacje o wydarzeniach, rozmowy z nowymi pracownikami po trzech miesiącach ich pracy.

Komunikacji wewnętrznej służą także regularne spotkania dyrekcji z kierownikami raz na tydzień, a kierowników z pracownikami raz w miesiącu. Dla integracji pracowników, zwłaszcza tych co pracują w nowym i w starym gmachu, dwa razy w roku urządzone są imprezy: nieformalne spotkania świąteczne przed Bożym Narodzeniem oraz piknik w porze letniej.

Dział ten jest także odpowiedzialny za rekrutację nowych pracowników, czuwa nad ich adaptacją w miejscu pracy, sprawdza po kilku miesiącach zarówno ich satysfakcję z pracy, jak i opinię kierowników na ich temat. Co rok przeprowadzana jest ocena okresowa wszystkich pracowników, obejmująca także subiektywne

oceny bibliotekarzy dotyczące dobrych i złych stron ich pracy. Mogą oni także przy tej okazji wysuwać propozycje zmian. Do tego działu mogą też zgłaszać się pracownicy ze swoimi bieżącymi problemami związanymi z pracą.

Na bieżąco prowadzone są analizy, jakich szkoleń potrzebują pracownicy. Opracowywane są czteroletnie plany szkoleń, indywidualnych i grupowych, wewnętrzne lub przy udziale innych jednostek uniwersyteckich. Np. we współpracy z Wydziałem Psychologii Klinicznej i Organizacyjnej, zorganizowano kursy *Zarządzanie konfliktem i sytuacją trudną* czy dla kadry kierowniczej *Zarządzanie zmianami organizacyjnymi*. Pracownicy mogą również z własnej inicjatywy podnosić swoje kwalifikacje na kursach czy szkoleniach, a biblioteka pokrywa część ich kosztów.

Współpraca i badania

Biblioteka współpracuje z innymi bibliotekami: krajowymi i zagranicznymi. Działa w konsorcjach, zarówno jeśli idzie o prenumerowane bazy danych, jak i o system biblioteczny, ten sam dla wszystkich bibliotek uczelnianych. Podejmowane są różne inicjatywy we współpracy z krajami bałtyckimi, zwłaszcza Łotwą i Estonią. Biblioteka jest również członkiem wielu międzynarodowych stowarzyszeń i organizacji: Association of European Research Libraries, Consortium of European Research Libraries CERN, Bibliotheca Baltica, Confederation of Open Access Repositories COAR.

W bibliotece tej cały czas prowadzone są projekty badawcze, także międzynarodowe. We wrześniu 2015 r. w trakcie realizacji było 11 projektów. Poza nimi pracownicy zajmują się różnymi pracami naukowymi, których wynikami są liczne publikacje: książki, artykuły naukowe, materiały konferencyjne, źródła historyczne, raporty i analizy. Wystawom organizowanym przez Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Badań towarzyszą duże, bogato ilustrowane opracowania i katalogi.

Zakończenie

Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego spełnia warunki nowoczesności określone przez K. Migonia w cytowanym na początku artykule. Dowodzi tego zarówno organizacja przestrzeni bibliotecznej i usług, dostępność zbiorów, warunki pracy, jak i prowadzone badania naukowe i współpraca z krajowymi i zagranicznymi instytucjami. Podejmowane przez bibliotekę działania świadczą o zrozumieniu roli, jaką powinny wypełniać biblioteki w dobie zmian następujących w komunikacji naukowej pod wpływem rozwoju technologii informacyjnych. Duży nacisk kładziony jest na świadczenie usług środowisku uniwersyteckiemu, zarówno jeśli idzie o studentów, jak i kadre naukową. Jak zaznacza w swoim eseju Walt Crawford, zadaniem bibliotekarzy jest praca nad takim budowaniem przyszłości, które służyć będzie ich społeczności, niezależnie od prognoz głoszonych przez różnych futurystów¹⁵, a głoszących niejednokrotnie kres biblioteki.

¹⁵ W. Crawford, *Futurism and Libraries*, „Online”, 33 (2009) Iss. 2, s. 58-60, <https://extranet.uj.edu.pl/eds/pdfviewer/DanaInfo=eds.b.ebscohost.com+pdfviewer?vid=10&sid=45041c24-9514-4f58-ba1a-5c0607545977%40sessionmgr114&hid=113> (dostęp: 24.01.2016).

W dyskusjach o przyszłości bibliotek akademickich zwraca się uwagę na fakt, że rolą biblioteki będzie m.in. dostarczanie narzędzi do prowadzenia komunikacji naukowej, która w coraz większym stopniu przenosi się do rzeczywistości wirtualnej. Rośnie znaczenie zbiorów cyfrowych i digitalizacji, wolnego dostępu i zdalnego nauczania. Jednocześnie podkreśla się, że dobra biblioteka akademicka dalej będzie rozbudowywać drukowane zasoby, służące humanistom i naukom społecznym. Pozostanie w przyszłości miejscem profesjonalnego organizowania i klasyfikowania wiedzy. Będzie dostarczać coraz bardziej zróżnicowanych usług i narzędzi zróżnicowanym użytkownikom, a przewiduje się, że to zróżnicowanie będzie się w przyszłości pogłębiać. Te założenia są realizowane w praktyce przez Bibliotekę Uniwersytetu Wileńskiego. Strategia tej biblioteki obliczona jest na ułatwianie innowacji i promowanie badań naukowych nad dziedzictwem narodowym. Wiele z tych działań realizowanych jest dzięki licznym projektom. Rozbudowywane są zasoby cyfrowe, informacja o starych dokumentach i innych cennych zbiorach, jednocześnie dba się o poprawę warunków ich przechowywania. Także dzięki projektom pozyskiwane są urządzenia do monitorowania temperatury, wilgotności, światła, umożliwiające ustalanie przyczyn szkód oraz do restauracji i konserwacji. Wysoko na liście priorytetów znajduje się Open Access. Kluczowym zagadnieniem dla biblioteki jest również rozwój indywidualnego doradztwa oraz współpraca z samorządem studenckim w dążeniu do spełniania oczekiwań studentów.

Bibliotekę charakteryzuje racjonalne wykorzystanie personelu i zasobów przy maksymalnym zaspokajaniu potrzeb użytkowników. Usługi są świadczone przy minimalnym udziale personelu, ale tak długo, jak to jest możliwe, czyli do 24 godzin na dobę. Zasadą jest też jak najmniej fizycznej pracy dla bibliotekarzy, za to jak najwięcej kontaktu z czytelnikiem poprzez bibliotekarzy dziedzinowych i innych dyżurnych. By realizacja tego założenia była możliwa, zastosowano mechaniczny system transportu książek oraz samoobsługę przy wypożyczaniu i zwrotach. Obserwowany jest wzrost wykorzystania zasobów cyfrowych, które jest już większe niż wykorzystanie zasobów tradycyjnych. Szeroko wykorzystywane są technologie informacyjne, a wszystkie komputery użytkowników pracują w chmurze.

Wiele z tych zmian było wprowadzanych w ostatnich kilku latach, a inne już dużo wcześniej, ponad 10 lat temu. Dbalność o personel wyraża się nie tylko przez rozwiniętą komunikację wewnętrzną, ale i przez przeprowadzane badania nad warunkami i klimatem pracy. Wykonane w 2013 roku badanie wykazało, że zmiany w bibliotece nie wpłynęły negatywnie na klimat organizacyjny, co oznacza powodzenie zarządzania zmianą.

Warto na koniec przytoczyć pogląd Krzysztofa Migonia, że wartością uniwersalnej, naukowej biblioteki są tak samo stare zbiory, jak skumulowane doświadczenie pracowników¹⁶. Do tego dziedzictwa i doświadczenia odwołuje się Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego, nie tylko w deklarowanej filozofii, ale i w podejmowanych działaniach.

¹⁶ Migoń, *Nowoczesność*, s. 14.

BIBLIOGRAFIA

- Bennett Scott, *Libraries and Learning: a History of Paradigm Change*, „Libraries and the Academy”, 9 (2009) No. 2, s. 181-194, <http://search.proquest.com/docview/216166672/fulltextPDF/5A0A67B3F81E4623PQ/2?accountid=11664>
- Bieńkowska Barbara, przy współpracy Elżbiety Maruszak, *Książka na przestrzeni dziejów*, Warszawa 2005.
- Crawford Walter, *Futurism and Libraries*, „Online”, 33 (2009) Iss. 2, s. 58-60.
<https://extranet.uj.edu.pl/eds/pdfviewer/DanaInfo=eds.b.ebscohost.com+pdfviewer?vid=10&sid=45041c24-9514-4f58-ba1a-5c0607545977%40sessionmgr114&hid=113>
- Derfert-Wolf Lidia, *Strategie rozwoju biblioteki*, „EBIB: Materiały konferencyjne”, 1 (2001), <http://www.ebib.pl/publikacje/matkonf/atr/derfert.html>
- Grigas Vincas, [et al.], *Vilnius University Library SCIC: National Open Access Scholarly Communication and Information Centre*, [Vilnius 2013].
- Grygowski Dariusz, *Funkcja nowoczesnej biblioteki w społeczeństwie wiedzy*, w: *Nowoczesna biblioteka: materiały z ogólnopolskiej, przedjazdowej konferencji Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Konstancin-Jeziorna, 29-30 maja 2009*, red. M. Drzewiecki, Warszawa 2009, s. 9-20.
- Hollender Henryk, *Tezy o architekturze bibliotek*, „Biuletyn EBIB”, 103 (2009), <http://www.ebib.pl/2009/103/a.php?hollender>
- Jazdon Artur, *Nowoczesne zarządzanie w starych murach*, w: *Stare i nowe w bibliotece: współpraca czy konkurencja*, red. M. Wrocławska, J. Jerzyk-Wojtecka, Łódź 2010, s. 89-100.
- Konieczna Danuta, *Nowa przestrzeń biblioteczna miejscem aktywności użytkowników i pracowników uczelni*, w: *Stare i nowe w bibliotece: współpraca czy konkurencja*, red. M. Wrocławska, J. Jerzyk-Wojtecka, Łódź 2010, s. 101-112.
- Migoń Krzysztof, *Nowoczesność w starej instytucji: kryteria, potrzeby i możliwości*, w: *Stare i nowe w bibliotece. Współpraca czy konkurencja. Konferencja Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego*, red. M. Wrocławska, J. Jerzyk-Wojtecka, Łódź 2010, s. 7-14.
- Pawelec Dariusz, Witek Jadwiga, Smyłła Marzena i in., *Projekt „Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka” wobec trendów i norm w budownictwie bibliotecznym*, „Biuletyn EBIB”, 103 (2009), http://www.ebib.pl/2009/103/a.php?pawelec_in
- Rasmussen Casper Hvenegaard, Jochumsen Henrik, *The Fall and Rise of the Physical Library*, in: *14th Annual BOBCATSS Symposium*, eprints.rclis.org/12925/1/40.pdf
- Sens Thomas, *Twelve Keys to Library Design. Improving the Academic Experience*, „Library Journal”, 134 (2009) iss. 9, <http://search.proquest.com/docview/196805153/fulltext/7AF2075510EE43CCPQ/24?accountid=11664>
- Słownik Języka Polskiego PWN, L-P*, red. nauk. M. Szymczak, Warszawa 1998.
- Spaleniak Alicja, Olszewska Helena, *Nowoczesna biblioteka w starym budynku : możliwości zmian i ograniczenia*, w: *Biblioteka otwarta na zmiany. Ogólnopolska konferencja Naukowa Olsztyn 20-22 września 2010 r. Materiały konferencyjne*, red. D. Konieczna, Olsztyn 2011, s. 65-74.
- „Vilnius University Library: Annual Report 2013”, Vilnius 2014.
- „Vilnius University Library: Annual Report 2014”, Vilnius 2015

MODERN ORGANIZATION OF AN ACADEMIC LIBRARY ILLUSTRATED WITH THE EXAMPLE OF THE LIBRARY OF VILNIUS UNIVERSITY

Summary

The article presents the Library of Vilnius University, one of the oldest and most modern libraries in Europe. Its modernity is reflected in the types of services, the organization of the library space and work. The library's policy is based on the philosophy associated with the mission of Vilnius University. It implies creating an attractive environment, supporting the search for information, study, research and cultural education. The main task of the Library is, therefore, to support and develop scientific communication. A large emphasis is placed on the services for the university environment, both for students and academic staff. Information technologies are used at a high level, and the use of digital materials now exceeds the use of traditional ones. The thing that draws attention is the organizational structure of the library based on tasks and services offered to users. The library is characterized by the rational use of staff and collections while meeting the needs of users to the maximum. It is focused on self-service: a large part of the collection is easily accessible, there is also a self-service store room of course books. The library houses space for individual and collective work, computer laboratories, seminar and conference rooms. While organizing the library space, the following important issues were taken into account: relaxation and easier interpersonal contacts; and therefore there are a number of zones of a quiet or loud rest. Part of the library is open 24 hours a day, 7 days a week. In addition, the library provides consulting services through subject specialists and departments which deal with scientific information and communication. The library has also developed a system of internal and external communication. The modernity of the library is reflected not so much in the use of the latest technology, but in modern management methods in all aspects of its operation.

Keywords: the Library of Vilnius University, an academic library, management, the organization of the library, information technologies, library space, library and information services, communication

Translated by Aneta Kiper

Słowa kluczowe: Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego, biblioteka akademicka, zarządzanie, organizacja biblioteki, technologie informacyjne, przestrzeń biblioteczna, usługi biblioteczno-informacyjne, komunikacja